

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ประยม ศิริมา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบภาคตัดขวางเชิงวิเคราะห์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นระหว่างวันที่ 3 พฤศจิกายน 2566 ถึงวันที่ 3 ธันวาคม 2566 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา นำเสนอข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มัชฌิมฐาน เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 เปอร์เซ็นไทล์ที่ 75 และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การวิเคราะห์ Multiple regression แบบ Stepwise ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ คือ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออก มีประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก โสด แต่งงาน และความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 43.80 ($R^2=0.438$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลการวิจัยพบว่าแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก สถานภาพสมรส และความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าว

คำสำคัญ : ปัจจัย พฤติกรรม โรคไข้เลือดออก

¹ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโคกเจริญ จังหวัดศรีสะเกษ, E-mail: yota0710@gmail.com

Factors influencing the dengue fever prevention behavior of the people in Lalai Subdistrict, Kantharalak District, Sisaket Province

Prayom Sirima¹

Abstract

A Cross-sectional analytical research aimed to investigate factor influencing the dengue fever prevention behavior of the people in Lalai Subdistrict, Kantharalak District, Sisaket Province. A sample group of 193 people was collected using a questionnaire created by the researcher between November 3, 2023, and December 3, 2023. The data were analyzed by frequency, percentage, means, standard deviation, median, percentile 25 and 75 for descriptive statistics and factors predicting were

analyzed with multiple regression analysis by Stepwise method. The study showed, factors influencing the dengue fever prevention behavior of the people in Lalai Subdistrict, Kantharalak District, Sisaket Province were perceived risk of dengue fever, perceived severity of dengue fever, perceived benefits of dengue fever prevention, history of dengue fever, single, married, and knowledge about dengue fever, and can explain the variance of factor influencing the dengue fever prevention behavior of the people in Lalai Subdistrict, Kantharalak District, Sisaket Province at 43.80 percent ($R^2=0.438$) statistically significant at 0.05 level. Research results revealed that health belief patterns, history of dengue fever, marital status, and knowledge about dengue are influential factors affecting the dengue fever prevention behavior of the people in Lalai Subdistrict, Kantharalak District, Sisaket Province. Therefore, it is crucial to pay attention to these factors.

Keywords: Factors, Behavior, Dengue Fever

¹Public Health Technical Officer, Ban Khok Charoen Health Promoting Hospital, Sisaket Province,

E-mail: yota0710@gmail.com

บทนำ

องค์การอนามัยโลกรายงานว่าในช่วง 50 ปีที่ผ่านมาอุบัติการณ์ ของโรคไข้ เลือดออกเพิ่มขึ้นเป็น 30 เท่า ปัจจุบันมีการติดเชื้อประมาณ 50-100 ล้านคนใน 100 ประเทศ (WHO, 2019) ซึ่งประชากรเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรโลกมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรค สถานการณ์โรคไข้เลือดออกในประเทศไทย พบว่า มีการระบาดอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบันประมาณ 60 ปี (สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง, 2561) โรคไข้เลือดออก มีการระบาดและกระจายทั่วประเทศ การระบาดของโรคไข้เลือดออกมีการเปลี่ยนแปลงตามพื้นที่ตลอดเวลา จากข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2561 ประเทศไทยพบอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกเท่ากับ 63.25, 222.58, 96.76, 80.80 และ 129.96 ต่อแสนประชากรตามลำดับ และมีอัตราป่วยตายเท่ากับ 0.10, 0.10, 0.10, 0.12, และ 0.13 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ (กรมควบคุมโรค, 2562) ซึ่งอัตราป่วยตายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากการพยากรณ์โรคในปี พ.ศ. 2562 โดยใช้ข้อมูลจำนวนผู้ป่วยย้อนหลัง 10 ปี (พ.ศ. 2551-2561) คาดว่า

จะพบผู้ป่วยไข้เลือดออกประมาณ 94,000-95,000 ราย (สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง, 2561) โดยการศึกษาของปฐวี ปวกพรหม และคณะ (2565) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ อายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก ทักษะคิดเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออกการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ การได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว บุคลากรทางการแพทย์ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 วันทนา ขันการนาว (2565) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าการสนับสนุนทางสังคม ($B=0.36$, $p<0.001$) การมีทักษะ

ในการใช้ทรัพยากร ($B=0.05, p<0.001$) การมีเปลือกหอยบริเวณบ้าน ($B=0.069, p<0.001$) ความคาดหวังในประสิทธิภาพของการตอบสนอง ($B=0.03, p<0.001$) ों่งล่างเท้า ($B=0.02, p=0.001$) ความพอเพียงของทรัพยากร ($B=0.01, p=0.006$) การรับรู้ความรุนแรง ($B=0.01, p=0.002$) การรับรู้โอกาสเสี่ยง ($B=0.01, p=0.002$) สภาพบ้าน ($P=0.01, p=0.031$) และความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคไข้เลือดออก ($B=0.01, p=0.041$) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ได้ร้อยละ 54.30 และดอกแก้ว ตามเดช (2564) พบว่า สภาพที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะที่สามารถเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายความร่วมมือโดยยินยอมให้เจ้าหน้าที่ อสม. สำรวจถูกน้ำยุงลายในและรอบบริเวณบ้าน ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สถานการณ์โรคไข้เลือดออกปี 2565 ในภาพรวมทั้งประเทศ (ตั้งแต่วันที่ 18 – 24 กันยายน 2565) มีรายงานผู้ป่วยสะสมจำนวน 26,286 ราย (อัตราป่วยเท่ากับ 39.72 ต่อประชากรแสนคน) มีรายงานผู้ป่วยเสียชีวิต จำนวน 21 ราย อัตราตาย เท่ากับ 0.03 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.08 ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคเหนือ (อัตราป่วยเท่ากับ 94.56 ต่อประชากรแสนคน) รองลงมา คือ ภาคกลาง (อัตราป่วยเท่ากับ 33.33 ต่อประชากรแสนคน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อัตราป่วยเท่ากับ 25.61 ต่อประชากรแสนคน) และภาคใต้ (อัตราป่วยเท่ากับ 18.18 ต่อประชากรแสนคน) ตามลำดับ (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2565) ตั้งแต่ต้นปี 2566 จนถึงปัจจุบัน (16 สิงหาคม 2566) พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกแล้วรวม 65,552 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 99.05 ต่อประชากรแสนคน เพิ่มขึ้นสัปดาห์ละกว่า 5,000 ราย ยังมีผู้ป่วยมากก็ยังมีผู้เสียชีวิตมาก ถึงขณะนี้เสียชีวิตจากโรคนี้แล้ว 58 ราย จำนวนผู้ป่วยปี 2566 มากกว่า

ปี 2565 ณ ช่วงเวลาเดียวกันถึง 3 เท่า ซึ่งเป็นวงจรของการเกิดโรคที่มักจะระบาดมากขึ้นในปีถัดจากปีที่ระบาดน้อย เนื่องจากภูมิคุ้มกันทางธรรมชาติของประชากรโดยรวมลดลง หรือมีลักษณะการระบาดปีเว้นปีหรือปีเว้น 2 ปี โดยพบผู้ป่วยได้ทุกกลุ่มอายุและอาชีพ จังหวัดที่พบอัตราป่วยสูงสุดใน 4 สัปดาห์ล่าสุด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย น่าน จันทบุรี ตราด และระยอง ตามลำดับ (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2566)

สถานการณ์ไข้เลือดออกอำเภอกันทรลักษ์ ปี 2566 พบว่า อำเภอกันทรลักษ์แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 20 ตำบล 275 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 201,521 คน พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จำนวน 418 คน คิดเป็น 207.42 ต่อประชากรแสนคน ตำบลละลาย มีลักษณะการปกครองแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งการปกครอง ออกเป็น 12 หมู่บ้าน 2,157 ครัวเรือนมีประชากร 7,796 คน แยกเป็นชาย จำนวน 3,866 คน หญิง จำนวน 3,930 คน ในปี 2566 พบพบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จำนวน 11 คน คิดเป็น 141.09 ต่อประชากรแสนคน จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอกันทรลักษ์พบว่าประชาชนในพื้นที่ยังมีความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกที่ถูกต้อง เพียงร้อยละ 65 มีทัศนคติในการป้องกันและควบคุมโรคในระดับปานกลางร้อยละ 72 มีพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกที่ไม่เหมาะสมร้อยละ 56 และมีความตระหนักต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 78 (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอกันทรลักษ์, 2566) ประกอบกับในพื้นที่ศึกษายังไม่มีการระบุงักยที่ชัดเจนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัด ศรีสะเกษ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อนำปัจจัยที่พบไปใช้ในการวางแผนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การป้องกันโรค

ไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ แรงสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (A cross-sectional analytical study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านคุณลักษณะทางประชากร ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ แรงสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ความสามารถแห่งตน

2. ประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 7,796 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณเพื่อประมาณความแม่นยำ ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Accuracy Parameter Estimated: AIPE) ซึ่ง เคลลีและแมกเวล (Kelly & Maxwell, 2003) นำเสนอโดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$N_M = \left(\frac{Z_{(1-\alpha)/2}}{w} \right) \left(\frac{1-R^2}{1-R_{xy}^2} \right) \left(\frac{\chi^2_{(1-\gamma; N-1)}}{N-p-1} \right) + p + 1$$

โดยที่: N_M = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนตัวอย่างที่ได้จากสมการที่ (2) ที่นำเสนอโดย Cohan (1988)

P = จำนวนของตัวแปรทำนายใน full model จากการศึกษาของณัฐยา สุนิติ และคณะ (2564) เท่ากับ 4 predictors

A = ระดับจุดตัดสินใจสำหรับทดสอบช่วงเชื่อมั่น (0.05)

W = ครึ่งหนึ่งของช่วงเชื่อมั่นของตัวแปรทำนายหลัก

R^2 = ยกกำลังสองของสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์ถดถอยสำหรับ full model ซึ่งได้จากการศึกษาของณัฐยา สุนิติ และคณะ (2564) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออกของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มชาติพันธุ์ตำบลปากกลาง อำเภอบัว จังหวัดน่าน ($R^2=0.207$)

R^2_{x-xj} = ยกกำลังสองของสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรต้นหลัก กับตัวแปรต้นอื่นๆ [(ณัฐยา สุนิติ และคณะ, 2564) ($R^2=0.197$)]

$\chi^2_{(1-\gamma; N-1)}$ = ควาทไลที่ $1-\gamma$ ของการแจกแจงไครสแควร์มีองศาแห่งความอิสระ (Degree of freedom; df) เท่ากับ $N-1$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณในฟังก์ชัน AIPE ของโปรแกรม STATA version 8.2 ได้ขนาดตัวอย่างสำหรับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การ

ป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย
อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 193 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม
การป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย
อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก
การทบทวนวรรณกรรม โดยโครงสร้างของแบบสอบถาม
นี้แบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล
จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้
เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ระดับการศึกษา สถานภาพ
สมรส ประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก และ ระยะเวลา
การอาศัยอยู่ในพื้นที่ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบ
เลือกตอบ และระบุคำตอบที่ถูกต้อง

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก จำนวน
10 ข้อ ประกอบด้วย สาเหตุ อาการ การติดต่อ การ
ป้องกันโรค การดูแลรักษา ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ
ถูกผิด 2 ระดับ คือ ใช่ และ ไม่ใช่ ตอบคำถามถูกให้ 1
คะแนน ตอบคำถามผิดให้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ
ประกอบด้วย การรับรู้โอกาสเสี่ยงของโรคไข้เลือดออก
การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้
ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออก การรับรู้
อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ลักษณะข้อ
คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ข้อคำถามมี 5
ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็น
ด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ด้านละ 5 ข้อ คะแนนเต็ม
ด้านละ 25 คะแนน

ส่วนที่ 4 การสนับสนุนทางสังคม จำนวน 10
ข้อ ประกอบด้วย ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้าน
ทรัพยากร และ ด้านวัตถุ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า มีทั้งหมด 5 ระดับ คือ มากที่สุด

มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ให้คะแนนเป็น 1-5
คะแนนเต็ม 50 คะแนน

ส่วนที่ 5 การรับรู้ความสามารถของตนในการ
ป้องกันโรคไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อ
คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ข้อคำถามมี 5
ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็น
ด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 1-5
คะแนนเต็ม 50 คะแนน

ส่วนที่ 6 พฤติกรรมการป้องกันโรค
ไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า ข้อคำถามมี 3 ระดับ คือ ทำเป็น
ประจำ ทำนานๆครั้ง และ ไม่ทำเลย ให้คะแนนเป็น 1-5
คะแนนเต็ม 50 คะแนน

การตรวจสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่สร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบเครื่องมือโดย
การหาความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำ
เครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา โดยพิจารณาให้
ครอบคลุมถึงความถูกต้องของเนื้อหา ภาษาและสำนวน
ที่ใช้ หลังจากนั้นได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
ก่อนนำไปทดสอบหาความเชื่อมั่น และหาความ
สอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา โดยการหาค่า
ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective
Congruence: IOC) พบว่า มีคะแนน IOC รายข้ออยู่
ระหว่าง 0.67-1.00 และนำเครื่องมือที่ผ่านการหา ค่า
ความตรงไปทดลองใช้ที่ตำบลเสาธงชัย อำเภอกันทรลักษณ์
จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นแล้ว
ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก เท่ากับ
0.801 การรับรู้ความเสี่ยงของโรคไข้เลือดออก เท่ากับ
0.782 การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก เท่ากับ
0.820 การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออก
เท่ากับ 0.841 การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรค
ไข้เลือดออก เท่ากับ 0.789 แรงสนับสนุนทางสังคม เท่ากับ

0.802 และการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก เท่ากับ 0.887 ตามลำดับ

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่าง โดยการ แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มัธยฐาน เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 เปอร์เซ็นไทล์ที่ 75 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้น เชิง พหุ Multiple Linear Regression แบบ Stepwise กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 75.1 มีอายุเฉลี่ย 35.36 ปี (S.D.=7.53 ปี) มีระดับการศึกษาอยู่ในประถมศึกษาร้อยละ 54.4 มีสถานภาพแต่งงาน ร้อยละ 68.4 มีอาชีพเป็นเกษตรกร เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน ร้อยละ 49.7 มีมัธยฐานของรายได้ของครอบครัวต่อ

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษแยกรายตัวแปร

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสัมพันธ์(r)	p-value
เพศชาย	0.25(0.43)	-0.063	0.386
อายุ	35.36(7.53)	0.006	0.935
ไม่ได้เรียน	0.09(0.28)	-0.083	0.254
ประถมศึกษา	0.54(0.49)	0.146*	0.042
ปริญญาตรีขึ้นไป	0.17(0.37)	-0.028	0.696
โสด	0.22(0.41)	-0.061	0.401
แต่งงาน	0.68(0.46)	-0.054	0.453
เกษตรกร	0.5(0.5)	0.001	0.984

เดือน 4,000 บาท ($P_{25}=2,000$ บาท : $P_{75}=6,000$ บาท) ไม่มีประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก ร้อยละ 75.6 และมีมัธยฐานของระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ 34 ปี ($P_{25}=26$ ปี : $P_{75}=40$ ปี) ที่ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษแยกรายตัวแปร

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษรายตัวแปร พบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เบื้องต้นกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 6 ตัวแปร คือ ประถมศึกษา ($r=0.146$, $p=0.042$) ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ($r=0.230$, $p=0.001$) การรับรู้โอกาสเสี่ยงของโรคฯ ($r=0.556$, $p<0.001$) การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันโรคฯ ($r=0.268$, $p<0.001$) การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคฯ ($r=0.206$, $p=0.004$) แรงสนับสนุนทางสังคม ($r=0.186$, $p=0.01$) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยอื่นไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะระบุความสัมพันธ์รายละเอียดตามตารางที่ 1

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ ความสัมพันธ์(r)	p-value
ค้าขาย/ทำธุรกิจ	0.22(0.41)	0.041	0.568
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.1(0.3)	0.065	0.373
รายได้	4978.76(3826.55)	0.08	0.268
มีประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก	0.24(0.43)	-0.092	0.201
ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่	32.19(10.84)	0.032	0.657
ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก	9.47(2.85)	0.230**	0.001
การรับรู้โอกาสเสี่ยงของโรคฯ	16.93(2.68)	0.556**	<.001
การรับรู้ความรุนแรงของโรคฯ	16.72(2.45)	0.136	0.06
การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันโรคฯ	15.79(2.61)	0.268**	<.001
การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคฯ	18.2(2.94)	0.206**	0.004
แรงสนับสนุนทางสังคม	27.93(4.41)	0.186**	0.01
การรับรู้ความสามารถแห่งตน	26.64(3.66)	0.029	0.685

**Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

*Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed)

2.ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ปัจจัยด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงของโรคฯ เป็นตัวแปรพยากรณ์ตัวแรกที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 30.9 ($R^2=0.309$) เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์อีก 1 ตัว คือ การรับรู้ความรุนแรงของโรคฯ พบค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 35.4 ($R^2=0.354$) เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์อีก 1 ตัว คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ฯ

พบค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 37.9 ($R^2=0.379$) เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์อีก 1 ตัว คือ การมีประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก พบค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 39.4 ($R^2=0.394$) เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์อีก 1 ตัว คือ สถานภาพโสด พบค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัด

ศรีสะเกษได้ร้อยละ 40.9 ($R^2=0.409$) เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์อีก 1 ตัว คือ สถานภาพแต่งงาน พบค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 42.5 ($R^2=0.425$) และเมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์อีก 1 ตัว คือ ความรู้เกี่ยวกับโรคฯ พบค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 43.8 ($R^2=0.438$) โดยสรุปผลว่า

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ตัวแปรพยากรณ์	สัมประสิทธิ์ถดถอย		R^2	R^2_{adj}	Sr^2	R^2 change
	B	β				
การรับรู้โอกาสเสี่ยงของโรคฯ	1.44	0.80	0.309	0.305	4.02	0.309
การรับรู้ความรุนแรงของโรคฯ	-0.32	-0.16	0.354	0.348	3.89	0.045
การรับรู้ประโยชน์ฯ	-0.40	-0.21	0.379	0.369	3.83	0.024
ประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก	-1.68	-0.15	0.394	0.381	3.79	0.015
โสด	-3.37	-0.29	0.409	0.393	3.75	0.015
แต่งงาน	-2.27	-0.21	0.425	0.407	3.71	0.017
ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก	0.19	0.11	0.438	0.417	3.68	0.013
Constant = 11.33, $R^2=0.438$, $R^2_{adj}=0.417$, $SE_{est}=3.68$, $F= 20.612$, $p<0.001$						

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษมีทั้งหมด 4 ตัวแปร คือ แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ประวัติการป่วยเป็น

ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีของพฤติกรรมกาป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษมีทั้งหมด 7 ตัวแปร คือ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออก มีประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก โสด แต่งงาน และความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก โดยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 43.80 ($R^2=0.438$, $R^2_{adj}=0.417$, $SE_{est}=3.68$, $F= 20.612$, $p<0.001$) ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 2

ไข้เลือดออก สถานภาพสมรส และ ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษอาจเนื่องมาจากการแสดงพฤติกรรมสุขภาพมี

ความสัมพันธ์กับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ซึ่งบุคคลเมื่อมีการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยง ความรุนแรง ประโยชน์ และอุปสรรคในเรื่องใดก็จะแสดงพฤติกรรมสุขภาพตามการรับรู้ที่ตนเองมี สอดคล้องกับงานวิจัยของภานุวัฒน์ พรหมสัณห์ (2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าควาย อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยง (Mean Diff. = 0.67, 95%CI: 0.17 ถึง 1.06) ปัจจัยเอื้อ (1.52, 95%CI: 1.14 ถึง 1.90) และปัจจัยเสริม (1.11, 95%CI: 0.75 ถึง 1.47) มีผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก วันทนา ขันการนาว (2565) ศึกษาเรื่องปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่แนวป่าห้วยขาแข้ง อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความรุนแรง ($B=0.01$, $p=0.002$) การรับรู้โอกาสเสี่ยง ($B=0.01$, $p=0.002$) สภาพบ้าน ($P=0.01$, $p=0.031$) และความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคไข้เลือดออก ($B=0.01$, $p=0.041$) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกได้ร้อยละ 54.30 ณัฐยา สุนต์ (2564) ศึกษาเรื่องปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชนในอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชนในอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชนในอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราดได้ร้อยละ 20.7 ปฐวี ปวกพรหม และคณะ (2565) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม

การป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก ทักษะติดเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นภารัตน์ อุเงิน (2565) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มชาติพันธุ์ ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มชาติพันธุ์ ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน คือ การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันโรคไข้เลือดออก การได้รับคำแนะนำในการป้องกันโรคไข้เลือดออกจากอาสาสมัครสาธารณสุขอายุ การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก โดยทั้ง 4 ตัวแปร มีผลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออกมีผลทางลบต่อพฤติกรรมการป้องกันโรค การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก และการได้รับคำแนะนำในการป้องกันโรคไข้เลือดออกจากบุคลากรสาธารณสุขมีผลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกได้ร้อยละ 36.6 ($R^2=0.366$) และประสิทธิ์ นิมสุวรรณ และคณะ (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันโรคไข้เลือดออกของชาวบ้านในชุมชนพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก มีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อจิตลักษณะตามสถานการณ์ สถานการณ์เกี่ยวกับโรค

ไข้เลือดออกมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกและการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก หรือกล่าวได้ว่าชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ยังมีสถานการณ์เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมาก (ยังได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหน่วยงานภาครัฐมาก ยังได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกมาก และยังมีการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก ตามลำดับ ยังมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกยังมีการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคไข้เลือดออกมาก ยังมีการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออกมาก ยังมีการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากและยังมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคไข้เลือดออกมาก ตามลำดับ) ชาวบ้านที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ก็ยังมีจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือด และ ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก) และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากตามไปด้วย

2. ประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออกเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษอาจเนื่องมาจากประสบการณ์การป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกหลายประเด็น เช่น การเพิ่มเติมความรู้แนวทางการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก แนวทางการดูแลตนเอง จึงส่งผลให้ประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออกเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ สอดคล้องกับการศึกษาของของ ธนันญา เสงี่ยม และคณะ (2563) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกในประเทศไทย: การทบทวน

วรรณกรรม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพทางสังคม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และประวัติการเจ็บป่วย) ปัจจัยนำ (เจตคติ ความรู้ การรับรู้ ปัจจัยเอื้อ (ความเพียงพอของทรัพยากร และ ปัจจัยเสริม (การสนับสนุนทางสังคม การได้รับความคำแนะนำจากบุคลากรสาธารณสุข การได้รับแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน และบุญประจักษ์ จันทรวิน (2566) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกแยกเป็นรายภูมิภาค ของ ประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว อาชีพ ประวัติการเจ็บป่วย การได้รับข้อมูลข่าวสาร บทบาทในครอบครัวและสังคม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน การมีเด็ก < 15 ปี อาศัยอยู่ในบ้าน และสภาพแวดล้อมและสภาพพื้นที่ ความรู้ ทัศนคติ ปัจจัยการรับรู้ แรงจูงใจทางสุขภาพ และ ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ การได้รับการอบรม ความสามารถในการตนเอง กลวิธีการ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วมและความพอเพียงของทรัพยากร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

3. สถานภาพสมรสเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ อาจเนื่องมาจากพฤติกรรมสุขภาพของคนโสดและคนที่มีความแตกต่างกันโดยเฉพาะคนโสด อาจมีความใส่ใจในการดูแลสุขภาพของตนเองน้อยกว่าคนที่มีความสัมพันธ์หรือคนมีครอบครัว จึงส่งผลให้สถานภาพสมรสเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ สอดคล้องกับการศึกษาของของธนันญา เสงี่ยม และคณะ (2563)

ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกในประเทศไทย: การทบทวนวรรณกรรม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพทางสังคม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และประวัติการเจ็บป่วย) ปัจจัยนำ (เจตคติ ความรู้ การรับรู้ ปัจจัยเอื้อ (ความเพียงพอของทรัพยากร และปัจจัยเสริม (การสนับสนุนทางสังคม การได้รับคำแนะนำจากบุคลากรสาธารณสุข การได้รับแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน วรณช ยัมฟุ้งเฟื่อง (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดนนทบุรีที่มีอายุ สถานภาพสมรส อาชีพ การได้รับข้อมูลข่าวสาร แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และบุญประจักษ์ จันทรวิน (2566) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก แยกเป็นรายภูมิภาคของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว อาชีพ ประวัติการเจ็บป่วย การได้รับข้อมูลข่าวสาร บทบาทในครอบครัวและสังคม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน การมีเด็ก < 15 ปี อาศัยอยู่ในบ้าน และสภาพแวดล้อมและสภาพพื้นที่ ความรู้ ทักษะการรับรู้ แรงจูงใจทางสุขภาพ และปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ การได้รับการอบรม ความสามารถในการตัดสินใจ การดำเนินการตามแผน การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การสนับสนุนทางสังคม การมีส่วนร่วม และความพอเพียงของทรัพยากร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

4. ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษอาจเนื่องมาจากความรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม เมื่อคนมีความรู้ดีย่อมแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น รวมถึงความรู้ยังเป็นตัวกำหนดการวางแผนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จึงส่งผลให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ สอดคล้องกับการศึกษาของของปฐวี ปวกพรหม และคณะ (2565) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตตำบลบางกระเจ้า อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก ทักษะการป้องกันโรคไข้เลือดออก การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดอกแก้ว ตามเดช (2564) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลป่าแฝก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก การรับรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 วันทนา ขยันการนาว (2565) ศึกษาเรื่องปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่แนวป่าห้วยขาแข้ง อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความรุนแรง ($B=0.01$, $p=0.002$) การรับรู้โอกาสเสี่ยง ($B=0.01$, $p=0.002$) สภาพบ้าน ($P=0.01$, $p=0.031$) และความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคไข้เลือดออก ($B=0.01$, $p=0.041$) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรค

ไข้เลือดออกได้ร้อยละ 54.30 และ กิ่งแก้ว สำรวรรัตน์ และ นิธิพงศ์ ศรีบุญจมาศ (2564) ศึกษาปัจจัยทำนาย พฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ ประชาชนตำบลปากโทก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรม ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสูงสุด ได้แก่ ความเพียงพอของทรัพยากรและบุคลากร ($B=-0.577$ ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ($B=0.223$) และเจตคติ เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก ($B=0.114$ โดย สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกได้ร้อยละ 38.80

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกัน โรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย การรับรู้ โอกาสเสี่ยงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรง ของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกัน โรคไข้เลือดออก มีประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก โสด แต่งงาน และความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัด ศรีสะเกษ ควรคำนึงถึงปัจจัยด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยง ของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรงของโรค ไข้เลือดออก การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค ไข้เลือดออก มีประวัติการป่วยเป็นไข้เลือดออก โสด แต่งงาน และ ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกของ ประชาชนตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ มาประกอบการวางแผนการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิผล
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษา

การพัฒนารูปแบบการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกแบบมีส่วนร่วม โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามี ส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาแบบ และควรพัฒนาหรือ หานวัตกรรมที่ผลิตขึ้นจากการศึกษาบริบทของพื้นที่ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรค ไข้เลือดออกของประชาชนตำบลละลาย อำเภอ กันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2562). รายงานพยากรณ์โรค ไข้เลือดออก ปี 2562. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2565). การ คาดการณ์สถานการณ์โรคไข้เลือด พ.ศ. 2565. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2566). การ คาดการณ์สถานการณ์โรคไข้เลือด พ.ศ. 2566. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กิ่งแก้ว สำรวรรัตน์ และ นิธิพงศ์ ศรีบุญจมาศ. (2564). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของประชาชนตำบลปากโทก อำเภอ เมือง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน 2565
- ดอกแก้ว ตามเดช. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการ ป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลป่าแฝก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2565.
- ณัฐยา สุนดี และคณะ. (2564). ปัจจัยทำนาย พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกของประชาชนในอำเภอเกาะช้าง

- จังหวัดตราด. วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัย
บูรพา ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม
2564, 53-67.
- ธันญา เสี่ยง และคณะ (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกในประเทศไทย: การทบทวนวรรณกรรม. วารสาร
วิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน
2563.
- นภารัตน์ อุเงิน(2564). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการ
ป้องกันโรคไข้เลือดออกของหัวหน้าครัวเรือน
กลุ่มชาติพันธุ์ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัด
น่าน. ปรินญาณิพนธ์ปริญาสาธารณสุข
ศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย
นเรศวร, 2564.
- บุญประจักษ์ จันทรวิน. (2566). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก
แยกเป็นรายภูมิภาคของประเทศไทย: การ
ทบทวนวรรณกรรม. วารสารมหาจุฬ
นาครทรรศ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์).
- ปฐวี ปวกพรหม และคณะ. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือด
ออกของประชาชนในเขตตำบลบางกระเจ้า
อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.
วารสารพยาบาลทหารบก. 23(2): 68-77;
สิงหาคม, 2565.
- ประสิทธิ์ นิมสุวรรณ และ คณะ (2560). ปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ของชาวบ้านในชุมชนพื้นที่ตำบลนครสวรรค์ดก
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิจัยราช
ภัฏธนบุรีรับใช้สังคม ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (2017):
กรกฎาคม - ธันวาคม 2560.
- ภาณุวัฒน์ พรหมสังคหะ. (2561). ปัจจัยทำนาย
พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรค
ไข้เลือดออกของประชาชนในเขตพื้นที่
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าควาย
อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง. วารสาร
วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยทักษิณ 2562
; 1(1) มกราคม – มิถุนายน, 23-31.
- วรรณช ยิ้มฟุ้งเฟื่อง. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ
ประชาชนในจังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณิพนธ์วิทยา
ศาสตรมหาบัณฑิต (สุขศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันทนา ขยันการนาวิ (2565). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการ
ป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในพื้นที่
แนวป่าห้วยขาแข้งอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัย
ธานี. วารสารวิจัยการพยาบาลและวิทยาศาสตร์
สุขภาพ. 14(2): 1-19; ธันวาคม, 2565.
- สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง กรมควบคุมโรค.
(2561). แนวทางการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค
ไข้เลือดออกในเขตเมือง Urban Dengue Unit
Guideline. จังหวัดนนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอกันทรลักษ์. (2566). การ
คาดการณ์สถานการณ์โรคไข้เลือด พ.ศ. 2566.
- Kelley K. and Maxwell S.E(2003). Sample Size
For Multiple Regression: Obtaining
Regression Coefficients That Are
Accurate, Not Simply Significant.
Psychological Methods. 8(3): 305–321.
- World Health Organization. (2019). Dengue and
severe dengue case management
[online]. [Cited 2019 June 16]. Available
from: [https://www.who.int/health-topics/
dengue-and-severe-dengue#tab=tab_3](https://www.who.int/health-topics/dengue-and-severe-dengue#tab=tab_3).